

Z dosedanjimi uspehi in izkušnjami v četrto leto Titove petletke

Dnevno čitamo v časopisih o uspehih in delovnih zmagah raznih podjetij, tovarn, rudnikov, sindikalnih podružnic, množičnih organizacij in drugih. Vsi ti uspehi in zmage vzpodbujajo delovno ljudstvo k še večjemu delovnemu poletu.

Tudi gasilci ne spimo. Zavedamo se svojih nalog ki smo jih prostovoljno prevzeli, da očuvamo ljudsko premoženje, uničena pred požarom. Tiho in požrtvovalno delamo na gasilskem polju. Neumorno vadimo in se učimo načinov dela gasilcev, da bomo čim bolj sposobni in pripravljeni, ko odjekne klic »Na pomoč!«

Spomladi so si prostovoljna gasilska društva okrajne gasilske zveze v Ptujju napovedala tekmovanje v raznih disciplinah. To tekmovanje je zelo razgibalo delo po gasilskih društvih skozi vse leto. V tekmovanju so bili doseženi lepi uspehi.

V času tekmovanja je članstvo naraslo na skupaj 3906 gasilcev. Od tega je 617 deklet in žena ter 227 mladincev. Njihovo delo je v številkah takole izraženo:

- a) Vaj je bilo skupaj (dnevnih in nočnih) 693.
- b) Pregledanih je bilo 20.437 stanovanjskih in gospodarskih poslopij v pogledu požarne varnosti (dimnik in kurilne naprave).
- c) Skupaj je bilo 292 predavanj o prvi pomoči na požariščih (po družtvih).
- d) Skupaj je bilo 390 strokovnih in političnih predavanj za članstvo in prebivalstvo.
- e) Gasilci so sodelovali pri 78 požarih in z 11.722 udarniški urami rešili in preprečili milijonske škode na ljudskem premoženju.
- f) Tudi na drugih poljih se je gasilstvo udeleževalo, n. pr.:
  1. V frontovskih brigadah za sečnjo in spraviljanje lesa je sodelovalo 338

gasilcev. Skupaj so opravili 47.250 ur. Med njimi si je skupina gasilcev iz Gorišnice priborila prehodno zastavico v trajno last in 10.000 din denarne nagrade. Več gasilcev pa si je priborilo udarniške naslove. To je dokaz, da so gasilci povsod požrtvovalni in neumorni, kjer gre za skupnost in njihovo boljše bodočnost.

2. Na cesti »Bratstvo-edinstvo« je vloženi 8426 prostovoljnih delovnih ur.

3. Za razna javna dela (zadružni domovi itd.) so gasilci opravili 3975 udarniških ur, za gasilske zgradbe, domove, cisterne itd pa 9547 prostovoljnih delovnih ur.

4. 98% gasilcev je včlanjenih v organizacije OF AFŽ in LMS.

Upravni odbor okrajne gasilske zveze Ptuj je pregledal letoletne uspehe poedinih prostovoljnih gasilskih društev in podelil najboljšim naslednje nagrade:

Prva nagrada: plaketa prostovoljnemu gasilemu društvu Ormož.

Druga nagrada: prehodna zastavica prostovoljnemu gasilemu društvu Bukovci.

Pismene pohvale prejmejo prostovoljni gasilci društva: Gorišnica, Hardek, Loperšice, Mezgovci, Ptuj in Stojnci.

Posebna pohvala je izrečena:

- 1. rajonskim poveljnikom: tov. Stropniku Ediju iz Ormoža, Znidarič Janku iz Gorišnice, Cajno Martinu iz Mezgovca, Kodrič Jurku iz Stojnc in Sodcu Ignacu s Pobrežja.
- 2. mladinkam in mladincem za lepo uspešni nastop s prostimi vajami s sekiricami na oblastni gasilski prireditvi dne 25. septembra v Mariboru. (Sodelovalo je 243 mladink in 210 mladincev.)

Ta skromna priznanja naj bodo vsem gasilcem v vzpodbudo in vabilo k še bolj požrtvovalnemu izvrševanju gasilske službe. Tn

Popis živine, perutnine in panjev

Izšla je v zveznem uradnem listu uredba zvezne vlade o popisu živine, perutnine in panjev v naši državi. Po tej uredbi bo popis v času od 16. do 23. januarja 1950 po stanju na dan 15. januarja prihodnjega leta. Popis bo na vseh državnih, zadružnih in zasebnih kmetijskih gospodarstvih, na kmetijskih gospodarstvih družbenih organizacij in na vseh tistih gospodarstvih (ustanovah, podjetjih, zadrugah, gospodinjstvih itd.), ki niso kmetijska, pa imajo živino, perutnino in čebele.

Popis bodo pripravile in izvajale zvezna, republiške, oblastne, okrajne in krajevne popisne komisije, samo delo popisa na posebnih obrazcih pa bodo izvršile osebe, ki jih bodo pooblastili izvršilni odbori pristojnih okrajnih oziroma mestnih ljudskih odborov.

Za osebe, ki bi na ta ali oni način onemogočile ali ovirale popis, določa uredba kazno do 10.000 din ali do 30 dni poboljševalnega dela.

Brez točnih podatkov o osnovnih elementih kmetijske proizvodnje je izvajanje planskega gospodarstva v kmetijstvu nemogoče. Zato bo tudi prihodnje leto popis živine kljub temu, da smo ga imeli letošnjo spomlad, kaiti točni podatki o tem so v interesu posameznikov kakor tudi države. To zahtevalo tudi plani odkupa in obvezne reje živine, ki brez takih podatkov ne morejo biti pravilni. Zato naj že sedaj pripravijo kmetijska gospodarstva vse podatke, da pri delu popisovanja ne bo nepotrebnih ovir.

Obvestilo Narodne banke FLRJ

o puščanju v obtok novega bankovca po 50 din izdaje Narodne banke FLRJ in o odvzemu iz obtoka bankovca po 50 din izdaje DFJ

Narodna banka FLRJ obvešča o odloku Ministra za finance FLRJ o puščanju v obtok novega bankovca po 50 din izdaje Narodne banke in o odvzemu iz obtoka in zamenjavi bankovca po 50 din DFJ državne izdaje.

Na podlagi te odločbe:

1. Daje Narodna banka FLRJ na dan 1. decembra 1949 v obtok bankovec svoje izdaje po 50 din z datumom od 1. ma je 1946.

2. Bankovec po 50 din DFJ državne izdaje se odvzema iz obtoka in zamenja al pari, t. j. brez odbitka v razmerju 1:1. Odvzem iz obtoka bo izvršila Narodna banka FLRJ pri svojih blagajnah pri centralah glavnih podružnicah in vseh podružnicah, in sicer v času od 1. do 31. decembra 1949.

3. Počenši od 1. jan. 1950 preneha biti bankovec po 50 din DFJ državne izdaje zakonito plačilno sredstvo, bo se pa lahko naknadno zamenjal pri Narodni banki FLRJ (pri centralah, glavnih podružnicah in vseh njenih podružnicah) v roku naslednjega meseca, t. j. zaključno do 31. januarja 1950.

Iz Narodne banke FLRJ

„Miklova Zala“ v Markovcih

Za nastankom zime se je po opravljem poljskem delu v Markovcih začela gledališka sezona. Na novo ustanovljeno umetniško izobraževalno društvo »Alojza Stratelca«, ki se je formalno iz svetovnih svetov Markovci, Nova vas in Borovci, nam je pripravilo »Miklovo Zala«.

Ceravno se nahaja prosvetni dom v zelo slabem stanju, posebno oder, so markoveci fantje in dekleta niso ustrezili dela, ki jih je čakalo za prapravo tako težke scene kot jo je treba za »Miklovo Zala«. Da je oder v tako slabem stanju je razumljivo, saj je prosvetna dvorana celo poletje služila za skladišče žita.

Dne 26. decembra se je v Markovcih okrog tretje ure začelo zbirati ogromno ljudi. Dvorana, ki sprejme največ do 500 ljudi, ni mogla sprejeti vseh, ki so pri-

hleteli od blizu in daleč, da vidijo »Miklovo Zala«. Ravno tu se je pokazalo kako je nujno potrebno, da se v Markovcih nadaljuje z gradnjo zadružnega doma, ki čaka pridnih rok, da ga dogradijo. Upamo, da se bo z ustanovitvijo kmetijsko obdelovalne zadruge v Markovcih to vprašanje rešilo.

Pred igro je predsednik IZUD v jedrnatih besedah nakazal pomen »Miklovo Zales«. Poudaril je, da ravno tako kakor se obupala Miklova Zala v turškem suženjstvu, ne bo obupalo koroško ljudstvo, katerega so sramotno prodali tisti, od katerih smo pričakovali največ pomoči.

Igralci so svoje vloge dobro rešili, posebno, ker so bili nekateri prvič na odru. Posebno dobro je podala svojo vlogo Almire Stumberger Ottilija. Tudi Tresoglav, ki tedaj (Stratela Anton in Veseleč Anton) ter Mirko in Miklova (Stra-

V večjih industrijskih centrih v Zahodni Nemčiji so zaradi gospodarskega zastoja začeli odpustiti delavce. Brezposelnost je stalno spremljajoč pojav kapitalistične ureditve družbe.

Na seji občinskega sveta v Gorici so morali priznati, da je šestina prebivalcev mesta Gorice brez zaposlitve. Gorica ima le 60.000 prebivalcev, od teh le 10.000 brezposelnih.

Grška in britanska vlada sta se sporazumeli, da ostane britan-ka policijska misija še eno leto v Grčiji. Doslej je misija vezbala grške orožnike policijo in jejniške paznike.

V Italiji je bile tekem prvih 8 mesecev tega leta 1952 stavk, v katerih je sodelovalo nad 6 milijonov delavcev.

Po podatkih združenja partizanov se nahaja danes v različnih italijanskih zaporih nad 5000 bivših italijanskih partizanov.

V prvih 10 mesecih t. l. je imela ameriška družba »General Motors« 502 miliona dolarjev dobička. Delničarjem bodo izplačali največje dividende kar so jih sploh kdaj in sicer v višini 190 milijonov dolarjev.

Borba indonezijskega ljudstva proti nizozemskim kolonizatorjem se nadaljuje. Boji so zlasti srđiti na Javi.

V Italiji prepovedujejo predvajanje naprednih filmov. Med temi je tudi film »Proti vojni nevarnosti«. Predvajanje je bilo prepovedano na zahtevo cerkvenih krogov v Vatikanu.

V ptujskem Avtomoto društvu je usposobljenih 247 članov za šoferje

V ponedeljek, dne 26. t. m. se je vrnila v Ptuj letna skupščina Avto-moto društva v Ptujju. Na tej skupščini je bil dan obračuna društva, ki je eno najuglednejših v Sloveniji, pa tudi med najboljimi v državi. V preteklem letu je 247 članov društva opravilo državni šoferski izpit ter se je s tem usposobilo za poplne šoferje. Zraven tega je še 45 članov položilo amaterske izpite Društvo je s tem svojo nalogo daleč presežilo.

Društvo je priredilo nekaj uspešnih akcij na vaseh, ko je v kmetijsko obdelovalnih zadrugah s popravili zadrugam znatno pomagalo in vzbudilo zanimanje za ljudsko tehniko. Društvo je delalo preglavice veliko pomanjkanje motornih vozil. Od 2 avtomobilov in 4 motornih.

tela Jože in Ljubeč Marija) niso zaostajali; pa tudi druge vloge so bile dobro podane. Motilo je le, da ni bilo materiala za šminkanje, kar je posebno prišlo do izraza pri Seraniku (Majcen Viktor), ki je izgledal premlad. Ljudstvo je bilo zelo zadovoljno. Prosit, pa moramo, naj da med prireditelji več miru.

Markovski igralci so pokazali, da bodo v večkratnem nastopom na odrin in temeljitim vežbanjem lahko še marsikaj dosegli. Markovčani smo ponosni na naše igralce in želimo, da nas še zastopajo s svojimi prireditvami tudi v drugih krajih. O P

Na reki Zrnovki v Makedoniji so v zadnjih dneh dogradili prvo največjih hidrocentral, ki se bodo v prvi petletki zgradila izključno iz domačega materiala in v celoti v naših tovarnah. Turbine so izdelali v »Litostroju«, generator in ostali material pa v tovarni »Rade Komar« v Zagrebu. Velik del energije, ki jo bo proizvajala hidrocentrala, se bo uporabljal za namakanje riževih polj v vzhodni Makedoniji.

V kratkem bo začel v Črni gori obratovati v mestu Mojkovac velik kombinat lesne industrije. V kombinatu bodo izdelovali parketne deščice, sode, lesenitne ploščice, zaboje in drugo. Ves les bo racionalno uporabljen, tudi odpadki.

Ob reki Kolubari so odkrili na majhnem področju ogromne rezerve lignitnega premoga, ki se cenijo na 1500 milijonov ton. Plast premoga so mestoma po 40 metrov debele. Posebno vrednost pa ima ležišče še zaradi tega, ker je le okrog 50 km oddaljeno od Beograda. V kratkem se bodo ležišča začela izkoriščati.

V naših tovarnah se že izdeluje 90 odst. vseh potrebnih zdravil. Tovarne »Preleka«, »Pitva«, »Leka«, »Plofir«, »Galenika« in »Sutieska« s svojim izdelki temeljujejo na inozemskih proizvodih.

ki jih poseduje, je uporaben je avtomobil in eno motorno kolo. Kljub vsemu pa je bil s tem avtomobilom dosežen velik uspeh: Medtem ko se je na njen izšolalo 105 članov, je prevozil 31.600 kilometrov. Ob strokovnem izpopolnjevanju se ideološko-politična vzgoja ni zaustavljala.

Pri delu v delavnici je prednjačil krožek Biš, kjer so se obvezali na 400 ur, opravili pa so jih nad 530. Krožek v Ptujju je opravil 275 ur. Najaktivnejši je bil krožek Središče, kjer je v prvem tečaju položilo izpit 22 članov, v drugega pa je v pisanih že 90. V tem krožku je pokazal zlasti veliko požrtvovalnost tov. Rajh Franc.

Krožek v Cirkulanaš šteje 23 članov, izpit je opravilo 7. Krožek v Strnišču ima vse pogoje za uspešno delo, ana pa le 42 članov.

Na skupščini so sprejeti plan dela za prihodnje leto. Plan, ki predvideva znatno popularizacijo avtomobilizma v okraju, je realen. 17-članski novoizvoljeni odbor zagotavlja, da bo uspešno nadaljeval s delom. Z radeštvijo nagrad in priznanj ter prehodne zastavice krožku Središče je bila skupščina zaključena.

K. M.

Zadružniki! Vlagajte na hranilne knjižice, z varčevanjem koristite sebi in krepite svojo zadrugo

Ali ne bo začel Don usihati, če mu odvezamo vode? Don nam je potreben. Po Donu plujejo ladje. Don nam daje ribe. Iz Dona zajemajo vodo mesta in tovarne in jo trošijo tudi za namakanje polj.

Treba je preračunati, koliko vode je treba pustiti Donu za vse te potrebe in koliko mu je lahko vzamemo. Tudi za Don moramo uvesti knjigo o dotoku in odtoku.

Kolik bo odtok vode iz Dona?

Tega še ne vemo natančno. Se ni določeno, kakšne jezove bomo gradili na Donu, še ni preračunano, koliko vode bomo potrošili za namakanje. A dokler tega ne vemo, ne moremo še dokončno skleniti, kako naj bo z Donom.

Tisti, ki so si zamislili ta projekt, menijo, da lahko prevržimo v Volgo več ko polovico vode iz Dona.

A kako naj to storimo? Kako naj prisilimo Don, da ne bo tekel samo v Azovsko, ampak tudi v Kaspijsko morje?

Treba ga je zaustaviti na njegovih pod. Projekt pravi: Don je treba zgraditi s jezom iz kamna in zemlje. Kaj bo potem z vodo? Dotekala bo in dotekala, a nadaljnja pot ji bo zaprta. Razšla se bo v jezero, dobili bomo veliko zajezilno jezero. Prav to nam je potrebno. Iz takega jezera lahko usmerimo poljuben odtok vode, kamor hočemo. Deloma jo usmerimo po prekopu v Volgo, deloma pa pod jezom nazaj v Don, da ne bo usihal. Nadalje bomo tam, kjer se nagne prekop k Volgi, izkopali od njega rokov na jug, v dolino Sarpe, da bomo lahko hkrati namakali stepe Kalmiške pokrajine.

Nadaljevanje prihodnjic.

M. Jitka

Priroda in ljudje

ODLOČITEV O USODI VOLGE IN KASPIJA

Možgani kolektivnega človeka so reševali nalogo.

V Akademiji znanosti se je več sto učenjakov posvetovalo o vprašanju, kaj naj se zgodi z Volgo in s Kaspijem. Posvetovanja so bila hkrati na več krajih, v več odsekih. V prvem odseku so poznavači morja izračunavali in preračunavali gladino in akvatorijo Kaspija za več desetletij naprej (kopna površina se imenuje teritorij, morska površina pa akvatorij). V drugem odseku so razpravljali ribarski izvedenci o vprašanju, kako je treba ravnati, da bi pregradnja Volge ne škodovala ribam. V tretjem odseku so kemiki o usodi Karabagaska zaliva tudi razmišljali. V četrtem odseku so se posvetovali meteorologi o podnebnju. V petem so govorili o jezovih, v šestem o tleh, v sedmem o vrstah pšenice. Inženirji, agronomi, geologi, gospodarstveniki, kemiki, zoologi, botaniki, fiziki — koga pač ni bilo na tem zasedanju Akademije! V nosloplju Akademije je zmanjkalo dvanajst in so se posvetovanja vršila hkrati v več poslopih — v Institutu za energijo, v Geološkem inštitutu in v Domu inženirjev.

Zemljevid morja, tabele padavin in risbe jezov so zamenjavali na stenah vedno novi zemljevidi, tabele in risbe. Če bi moral vse to delo opraviti en sam človek, en učenjak, bi delal vse

življenje in še ne bi dela dokončal. Kateri možgani bi pač mogli obsedi hkrati vse vede, proučiti narodo z vseh strani hkrati?

Taki nalogi so kos samo kolektivni možgani. Ti so rešili Volga—Kaspij v šestih dneh.

Zasedanje Akademije znanosti je trajalo od 25. do 30. novembra 1933. In 30. novembra so bili že sprejeti sklepi o vseh poglavitnih vprašanjih.

Na zaključni seji je dobil eden izmed akademikov besedo, da je prebral sklep. Človek bi bil mislil, da to ni seja Akademije, ampak sodna razprava. Vsi so čakali: kakšna bo sodba?

Sodba je vsebovala mnogo točk, ena izmed prvih pa je bila:

»Vodna bilanca Kaspijskega morja mora biti ohranjena.«

Bilanca — to je ravnotežje dohodkov in izdatkov. A kako bo mogoče ohraniti Kaspij, če bomo vzeli toliko vode iz Volge in iz drugih rek, ki tečejo v Kaspij?

Sodba je govorila tudi o tem: izdatek vode je treba nadomestiti, treba je dovajati Volgi dopolnilno hrano iz sosednjih rek.

KJE SI BODO PODALE ROKE

Volgi so prisodili dodaten vodni obrok. Vodo zanj pa je treba vzeti iz sosednjih rek.

Iz katerih rek?

Na jugu naše dežele vode manjka, medtem ko je je na severu preveč. Na

jugu je suša, na severu pa deževje brez konca. Na jugu so pustinje, na severu močvirja. Severne reke nosijo svoje izredno obilne vode brez koristi v Ledeno in v Belo morje.

Kaj ko bi popravili narodo in prevrgli del vode iz severnih rek v Volgo?

To je zamisel inženirja Nikolskega.

Volgi in njenim pritokom se zelo približajo na severu Onega, Suhona, Vičega in Pečora. Te štiri reke skupaj imajo skoraj prav toliko vode kolikor Volga. Lahko jih je spojiti z Volgo po prekopih. Razvodja tam niso visoka in tla so mehka.

A spojiti reke ni dovolj. Treba je za-devo urediti tako, da bo mogoče vodi povečevati, jo po potrebi usmerjati v to ali ono smer.

Kako naj to dosežemo?

Zgraditi moramo velika zajezitvena jezera. Pri spojitvi Kame s Pečoro — Kamo-Pečorsko jezero, pri spojitvi Kame z Vičegdo — Kamo-Vičegsko jezero.

Zato moramo pod povirjem obeh rek, ki ju hočemo spojit, zgraditi dva jez. Nad obema jezoma se razljuje obe reki v jezeri. Obe jezera moramo spojiti s prekopom v eno veliko jezero — shrambo vode.

Iz te shrambe bo mogoče usmeriti vodo na sever in na jug — tja, kjer bo pač bolj potrebna. V času povodnj bodo zajezitvena jezera zbirala vodo, poleti pa jo bodo odvajala. Tako se bomo naučili urejati življenje rek — brzdati njihovo drznost spomladi, poleti pa jih spodbadati.

Tudi življenje jezer bomo uredili. Na severu imamo tri jezera, ki so na zemljevidu razvrščena v nizu drugo pod